

LO DECALÒGUE DE LIBERTAT NAVARRA-LIBERTATE NAFARRA

- 1.- LO CONFLICTE POLITIC : La soa existéncia e la soa encausa que sonn la conquista seguida de Navarra per França i Espanha.
- 2.- LO SUBJÈIT POLITIC : Qu'es l'ensem de la populacion de la Navarra sancèra.
- 3.- LA SOCIETAT NAVARRESA, qu'es plurau, interculturau e a l'ensús de las polarisacions identitàrias. Qu'a en comun lo demos juridico-politic navarrés.
- 4.- L'ESTAT NAVARRÉS : Qu'es l'arquitectura juridico-politica pròpia de la societat navarresa sancèra, cofondadora tau com Estat navarrés de l'escaquèr deus Estats europèus dond es descaçat, susquetot a l'epòca contemporanèa, per França l'ann 1789 i Espanha l'ann 1841 e dond se mantienn uei lo dia dab lo testimòni de bèras uas de las soas institucions juridicas, quand serann minorisadas, autant significativas com la sobeiranetat fiscau, l'administracion locau o lo dret civiu e d'autes dond sonn ivernantas. Navarra que damòra en la praxis deu dret internacionau tau com subjèit passiu desempuix l'ann 1856.
- 5.- LA CONSTITUCION NAVARRESA E LO SON SISTÈMA JURIDIC : Lo constitucionalisme navarrés que s'empara sus la lei, tostèm gessida de la soa societat pròpia, a l'ensús de quau poder qui sii.
- 6.- LA PARTICIPACION E DECISION : La participacion e la decision dirècta de la populacion en l'activitat legislativa, administrativa, defensiva, judiciària, politica tabé com lo govèrn que's tròbann a la basa de tot lo sistèma juridic navarrés.
- 7.- L'ESTAT PROVIDÈNCIA DEU BENESTAR : L'Estat pròpi que hè possible un Estat deu benestar vertadèr, dond garanteix los drets universaus a la santat, l'educacion, l'alòtge, lo tribalh o la seguretat sociau.
- 8.- EUSKARA: Navarra qu'es ua societat plurilingua ond tots los drets lingüistics deus Navarrés e serann arrespectats e garantits. La « Lingua navarrorum » qu'es lo patrimòni de tots e que serà atau lenga oficiau en tota l'administracion deu govèrn e deu parlament tabé com en las entitats locaus las corporacions respectivas quand decidéixenn.
- 9.- LA DIVISION E LA TERRITORIALITAT : Pramor de la conquista continua, qu'an separatit aquesta societat en divisions arbitràrias, províncias, departaments, regions, autonomias e Estats diferents. Arrèis, la territorialitat legau qu'es la de l'ensem de la societat de la Navarra sancèra, a l'ensús de las termièras impausadas.
- 10.- LA VIA NAVARRESA QU'ES L'EXERCICI DE TOTS LOS DRETS E LIBERTATS : Arrecaptar en practica plea –libra, sobeirana e independenta- tots los drets e libertats atau com l'Estat navarrés pròpi, qu'es la soleta manèira entad acabar dab la subordinacion e dab las limitacions impausadas per la conquista continua.